

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunta on 21 päivänä lokakuuta 1986 lähettänyt valiokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 171.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylitarkastaja Risto Koskinen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Hannu Mäkinen valtiovarainministeriöstä, valtionapuasiasiainsihteeri Urpo Ekström Suomen Kaupunkiliitosta, toimistopäällikkö Tarmo Palonen Suomen Kunnallisliitosta ja jaostopäällikkö Christel von Martens Finlands Svenska Kommunförbundista.

Valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen vuonna 1975 annetun lain mukaan kantokykyluokkiin 1—3 kuuluvat kunnat olivat oikeutettuja lakisääteiseen valtionosuuteen. Vuoden 1977 valtion tulo- ja menoarvioon liittyen lakia muutettiin väliaikaisesti siten, että uusien elinkeinoasiamiesten palkkaus- ja muihin korvattaviin menoihin myönnettiin valtionosuutta vain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa. Tämä laki oli ensin voimassa vuosina 1977 ja 1978. Sittemmin lain voimassaoloaikaa on jatkettu säännöllisesti vuosittain. Nyt kysymyksessä olevassa esityksessä ehdotetaan väliaikaisen lain voimassaoloaikaa edelleen jatkettavaksi vuodeksi 1987.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1987 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1987 alusta lukien.

Esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä todeten kuitenkin seuraavaa.

Hallituksen esityksen mukaan kantokykyluokkiin 1—3 kuuluvien kuntien palkkaamia elinkeinoasiamiehiä on valtionosuuden piirissä 182. Muihin kantokykyluokkiin kuuluvien kuntien palkkaamien elinkeinoasiamiesten valtionavustusta varten on valtion tulo- ja menoarviossa varattu määräraha yhdeksän elinkeinoasiamiehen palkkaamiseksi. Valtionapujärjestelmän piirissä

on siis 191 elinkeinoasiamiestä. Sellaisia 1—3 kantokykyluokkiin kuuluvia kuntia, joilla on valtionapujärjestelmän piiriin kuulumaton elinkeinoasiamies, on noin 25. Kokonaan ilman elinkeinoasiamiestä kantokykyluokkiin 1—3 kuuluvista kunnista on noin 35.

Hallituksen esityksessä todetaan edelleen, että tarkoituksena on vuoden 1987 valtion tulo- ja menoarviossa osoittaa varat kantokykyluokkiin 1—3 kuuluvien kuntien palkkaamien enintään viiden uuden elinkeinoasiamiehen valtionosuutta varten. Muihin kantokykyluokkiin kuuluvien kuntien osalta ehdotetaan, ettei valtionavustuksen piiriin hyväksytty vuonna 1987 uusia elinkeinoasiamiehen virkoja.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää vain viiden uuden 1—3 kantokykyluokkaan kuuluvan kunnan ottamista vuonna 1987 valtionosuuden piiriin merkitykseltään varsin vähäisenä toimenpiteenä, kun otetaan huomioon, että elinkeinoasiamiehillä on yhä tärkeämpi osuus kuntien työttömyyden torjunnassa ja työllisyyden hoidossa.

Valiokunta edellyttää, että vuoden 1987 valtion tulo- ja menoarvioon sisällytetään vähintään 20 elinkeinoasiamiehen valtionosuusvirat. Samalla valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että lähivuosina virkoja lisätään vähintään kymmenellä vuosittain tavoitteena tilanne, jossa ainakin kaikissa niissä 1—3 kantokykyluokan kunnissa, joissa kunnan elinkeinotoiminnan kehittämiseksi elinkeinoasiamies on tarpeellinen, saadaan elinkeinoasiamiehen palkkauskustannuksiin valtionosuus.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että hallitus selvittää lain muutoksen tarpeellisuuden, jotta voitaisiin budjettilakien säätämisiltä välttyä.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Vesterinen, varapuheenjohtaja Järvisalo-Kanerva, jäsenet Aranz, Hurskainen-Leppänen, Kietäväinen, Kok-

ko, Komsu, Löyttyjärvi, Myllyniemi, Paakkinen, Renlund, Turunen, Valli ja Varpasuo sekä varajäsen Kautto.

Vastalause

Hallitus esittää jälleen eduskunnalle 1—3 kantokyluokkiin kuuluvien kuntien lakisääteisen elinkeinoasiamiesten palkkauksen valtionosuuden rajoittamista tulo- ja menoarvion rajoihin. Esityksessään valtion ensi vuoden tulo- ja menoarvioksi hallitus esittää valtionosuutta maksettavaksi viiden uuden elinkeinoasiamiehen palkkaukseen. Valtionavustuksen maksamiseen muihin kantokyluokkiin kuuluville kunnille on varauduttu kuten kuluvanakin vuotena yhdeksän elinkeinoasiamiehen osalta.

Lakisääteisen valtionosuuden saamisen rajoittaminen budjettimääräyksin loukkaa kuntien oikeuksia ja on omiaan estämään kuntien aloitteellisuutta työllisyys- ja elinkeino-ongelmien ratko-

misessa. Perusteltua olisi elinkeinoasiamiesten palkkauksen valtionosuuden ulottaminen asteittain myös ylempiin kantokyluokkiin.

Valiokunnan mietintöön liitetty ponsi valtionosuuteen oikeutettujen elinkeinoasiamiesten määrän nostamisesta ensi vuonna ei takaa edes sisältämänsä tavoitteen toteutumista saatikka toteuta kuntien tasavertaisuutta ja eduskunnan valtionosuuslakia säädettäessä ilmaisemaa tahtoa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1986

Marja-Liisa Löyttyjärvi

Matti Kautto